

Stad Gods

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica

THEMA:
Jouw huis

In dit nummer

- 3 Een goed begin
Mariella Oberndorff osa
- 4 Uw huis is ons huis
Yvonne Peyresaubes osa over haar vroegste stappen in de kerk
- 8 Kloosterpost - nieuws uit eigen huis
- 10 In gesprek met *Hans Götz* - Chris van Wieren
en Lieke Weima op bezoek bij de architect van Casella
- 13 Groeten van Evelien - Evelien Meijs
- 14 Zelfs de hoogste hemel kan u niet bevatten
Erik Borgman
- 17 Zing! - Lieke Weima
- 18 Zinnebeeld - Francisca Postma
- 20 Mijmeringen bij Augustinus - Martijn Schrama osa
- 22 *Nieuw: beeldverhaal* - Nazrina Rodjan
- 23 Papoea vandaag
Ton Tromp osa vertelt over het leven in Papoea Nieuw Guinea
- 24 Op de koffie met *Tom Wevers* - Evelien Plaisier

2

Bij het beeld Dit nummer bevat een serie van drie afbeeldingen die het subthema 'Jouw huis' vertolken. De foto's staan op de voorkant (kapel in Someren) en op pagina 4 en 14.

Roelant Meijer

Uitgever:

Zusters Augustinessen van Sint-Monica
Klooster Casella
Postadres: Waterstraat 2
3511 BW Utrecht
www.zustersaugustinessen.nl
www.casella.nl
Telefoon administratie 030-2430538
Telefoon Casella 035-5446120

Doel: Met Stad Gods willen wij mensen betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods wordt gelezen door mensen die ons een warm hart toedragen en/of die belangstelling hebben voor de augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods zijn en blijven zij verbonden met ons en het gedachtengoed van onze congregatie.

Hoofd- en eindredactie: Maria van Mierlo

Ontwerp en beeldredactie:

Tegenwind grafisch ontwerp bureau, Roelant Meijer

Redactiesecretariaat: Evelien Ouwehand,
evelien@hetorganisatiekantoor.nl

Redactie: Erik Borgman, Felicia Dekkers,
Marie Madeleine Maas osa, Anne Nij Bijvank
osa, Evelien Plaisier, Lieke Weima, Chris van
Wieren

Aan dit nummer werkten mee: Hans Götz,
Evelien Meijs, Mariella Oberndorff osa, Yvonne
Peyresaubes osa, Francisca Postma, Nazrina
Rodjan, Martijn Schrama osa, Ton Tromp osa,
Tom Wevers, Guiseppa Witlox osa

Fotografie: Fotografie: Roelant Meijer (cover,
p.3, 17, 24); Henk Wildschut (p.4); Taco van der
Eb (p.10); Sharron McClellan (cc) (p.14); Edward
Aghina (p.18); Ton Tromp osa (p.23)

Abonnementen: Vrienden van de augustines-
sen die ondersteunen met minimaal € 10,00 per
jaar, ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit
blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag
dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name
van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht,
onder vermelding van 'Nieuwe lezer' en uw vol-
ledige adres.

Verspreiding: Stad Gods verschijnt zes maal per
jaar in een oplage van 10.000 per editie.

Een goed begin

Zien, luisteren en handelen. Deze filosofie van pater Sebastianus, die ons tot op de dag van vandaag gaande houdt, bracht ons dit keer tot een geheel vernieuwde Stad Gods! Met Casella werd, jaren terug alweer, een nieuw pad ingeslagen en van daaruit kunnen we nu hoopvol richting toekomst koersen met onze vertrouwde Stad Gods. Een vernieuwing van het tijdschrift was nodig om bij de tijd te blijven. Er is maanden aan gewerkt, en we zijn trots u nu deze totaal vernieuwde Stad Gods te kunnen laten zien.

Dit prachtige blad was er natuurlijk nooit geweest zonder het werk van voorgaande redacties. Veel mensen hebben lang gewerkt aan Stad Gods, ontelbaar veel uren werk verricht, onzichtbaar voor de wereld, resulterend in maar liefst 82 jaargangen. Ik dank iedereen die Stad Gods door de jaren heen gedragen en gemaakt heeft, en speciaal de redactieleden van de afgelopen jaren. Het is mooi om verder te kunnen gaan op de weg die ons bereid is.

Het thema voor de komende jaargang is: 'Wonen in jouw huis'. Verdeeld over zes nummers zullen we elke keer een ander subthema behandelen - elke keer weer een verrassing. Het eerste subthema is dit keer: Jouw huis. Wij als augustinessen vormen een gemeenschap die opgebouwd is uit levende stenen. En of het nu oude of jonge stenen zijn... wij dragen wij elkaar. Als ook maar iemand van ons zich onttrekt aan het bouwwerk dat we samen vormen, dan wankelt het. Wij mogen op elkaar rekenen, en dat geldt ook voor onze vernieuwde Stad Gods. U als lezers en vrienden hebben wij nodig om dit bouwwerk, waarin we God een plaats willen geven, in leven te houden. Geef het daarom aan iedereen die zich tussen de stenen wil voegen. Nieuwe lezers zullen met open armen ontvangen worden, met de trouw van de oude lezers zijn we gelukkig als altijd! Blijf bij ons. En zeg het voort, dan wordt dit een vliegende start voor deze prachtige, nieuwe Stad Gods.

Mariella Oberndorff osa, algemeen overste

Kerk gebouwd door Somalische vluchtelingen in tentenkamp bij Calais
foto: Henk Wildschut

Uw huis is ons huis

Yvonne Peyresaubes osa

Ik ben een jaar of acht, negen en loop met mijn oma in Parijs, in een van die smalle, drukke winkelstraten dichtbij de Seine. Mijn oma wijst naar links, naar iets dat niet lijkt op de gewone huizen en winkeltjes. Een soort portaal zie ik, boven hoge treden. Het is open. Je hoeft niet te bellen of te roepen. We lopen naar binnen en ineens staan we in een grote ruimte, met slanke pilaren die heel hoog klimmen naar een bijna onzichtbaar gewelf. Er lopen mensen rond die, net als wij waarschijnlijk, zomaar zijn binnengekomen, want de deur staat uitnodigend open. 'Wie woont hier?' 'Het is een kerk, een huis van God.' 'En mag iedereen er naar binnen?' 'Ja, God wil graag bij de mensen wonen.'

Nu denk ik: adembenemend. Toen had ik er geen woorden voor. Later, toen ik woorden leerde kennen als 'overweldigend' en 'ontzagwekkend', herkende ik iets van wat ik die middag ervaren had, intuïtief: hier is meer dan het gewone te vinden, of te vermoeden. De schoonheid maakt je hart, je ziel open voor iets wat groter is dan jijzelf. En tegelijk kon ik toen ervaren: iedereen mag binnen, is welkom; Gods huis is ook mijn huis. Overal in de wereld zijn kerken, tempels, prachtige of eenvoudige

gebouwen opgetrokken om ons eraan te herinneren dat er veel meer te ontdekken of te beleven is dan onze zintuigen kunnen waarnemen.

Een ontzagwekkende plaats

In Genesis 28,16 doet Jacob een verbaazingwekkende uitroep. Op de vlucht voor zijn broer, of gewoon op reis, wordt hij moe. Hij valt op de grond in slaap met alleen een steen als steun voor zijn hoofd. Hij heeft een bijzondere droom en bij het wakker worden weet hij zeker: hier is de Eeuwige aanwezig. Hij roept uit: 'Wat een ontzagwekkende plaats! Dit is niet anders dan het huis van God!' Hij zet een steen rechtop als herkenningsteken en geeft de plaats een naam: Betel. Dat is: huis van God.

Vreemd: dezelfde naam - Huis van God - voor twee totaal verschillende plaatsen; een kerk in hartje Parijs en een kale plek in de woestijn, met alleen zand en stenen. Bij beide is er sprake van ontzag, vervreemding van het gewone, een ervaren van grootsheid die niet verplettert, maar integendeel ruim van hart en van verlangen maakt. Jacob had aan één steen genoeg om de plek te markeren; in de loop

Wij zelf zijn het die een gebouw nodig hebben waar Gods aanwezigheid voelbaar is

der eeuwen zijn er steeds grotere, rijkere gebouwen opgericht. Gebouwen waar een stad trots op was, waarbij tussen steden rivaliteit kon ontstaan. Zij een mooie kathedraal? Kijk naar de onze, met de prachtige glas-in-loodramen, de hogere torens.

En God, was Hij blij met die gebouwen? Als David, na veel omzwervingen en oorlogen eindelijk in Jeruzalem gesetteld is, bedenkt hij ineens: 'Ik woon in een paleis van ceder, terwijl de ark van God in de tent staat! Is dat wel zoals het hoort?' (2 Samuel 7,3). Maar de Eeuwige laat weten: 'Wil je voor mij een huis bouwen om in te wonen? Vanaf de dag dat ik de Israëlieten uit Egypte heb geleid tot nu toe, ben ik in een tent meegetrokken.' Blijkbaar is de Heer met een tent tevreden, dezelfde

De schoonheid maakt je hart, je ziel open voor iets wat groter is dan jijzelf

behuizing als zijn volk, en verlangt Hij niet naar een huis, laat staan naar een paleis.

Een levend lichaam

Wij zelf zijn het die een gebouw nodig hebben waar Gods aanwezigheid voelbaar is. Waar stilte is, rust, een roep om even halt te houden om na te denken over je leven, je verlangens, over waar het in het leven om gaat. De stenen, hoe mooi ze ook zijn, zijn niet genoeg. In het lied *Over de plaats waar wij bijeengekomen zijn*, dicht Huub Oosterhuis: 'Huis dat een levend lichaam wordt, als wij er binnengaan, om recht voor God te staan.' Zonder de luisterende, biddende, zingende gemeente, is de kerk een gebouw zoals alle andere: getuige van een geschiedenis, van een cultuur, maar leeg en doods.

En toch, als je even stil zit in de Notre Dame, waar drommen toeristen binnenkomen tussen hun excursies naar Disneyland en Montmartre door, merk je aan hun stilte (die een gedempt geroezemoes is), en aan hun houding (een soort plechtigheid), dat de stenen wel iets te zeggen hebben. Blijft er iets hangen van de geboden en gezangen die meer dan achthonderd jaar hier hebben geklonken?

De heer is tevreden met een tent

Thuis, even

Of ervaren we in een kerk, een tempel of een moskee iets van een gemeenschap-pelijke afkomst: dat wij allemaal kinderen van eenzelfde God zijn, die huisgenoten van ons maakt in dat huis dat te groot, te mooi is voor wie dan ook en dat toch ons huis is, waar ieder van ons welkom is, waar we mogen uitrusten, een kaars mogen aansteken, onze zorgen mogen toevertrouwen aan de Ander. 'Zo bent u geen vreemdelingen of gasten meer', schrijft Paulus, 'maar burgers, net als de heiligen en huisgenoten van God' (Efeziërs 2,19). Daar denk ik aan als ik naar de toeristen kijk. Mensen uit alle landen, van alle leeftijden, de Japanners met camera's behangen, anderen met hun neus in een gids of folder, sommigen toch gehaast vanwege het volle programma. Maar enkelen blijven als gefascineerd zitten of staan bij een pilaar, bij een Mariabeeld. Zij zijn thuis, even.

Geen steen op de andere

Toen zijn vrienden zich ooit aan de tempel vergaapten: 'Meester, kijk eens, wat een stenen en wat een gebouwen!' (Marcus 13,2), merkte Jezus op: 'Zien jullie die grote gebouwen? Geen steen zal op de andere gelaten worden, alles zal worden verwoest.' De evangeliën zijn geschreven na de verwoesting van de tempel, een ontstellende gebeurtenis, die allerlei vragen en twijfels oproept: Is de Eeuwige nog bij ons? Is alles illusie geweest? Het stenen gebouw is er niet meer. Maar Jezus had gewaarschuwd (Johannes 4,21-23): 'Geloof me, er komt een tijd dat jullie noch op deze berg (Garizim, het heiligdom van de Samaritanen), noch in Jeruzalem de Vader zullen aanbidden. Er komt een tijd, en die tijd is gekomen, dat wie de Vader echt aanbidt, hem aanbidt in Geest en waarheid.'

En toch is het fijn dat er van die plekken zijn - een kathedraal, een tent, een weiland, een huiskamer - waar de woorden van Jezus en zijn volgelingen klinken en ons laten ervaren: hier zijn we reisgenoten van elkaar, samen huisgenoten van God.

Kloosterpost

Samengesteld door Marie Madeleine Maas osa en Anne Nij Bijvank osa

Casella, huisje langs de weg

Casella is een huisje aan de weg, maar timmert ook aan de weg. Zo gaf Maria Leunissen osa een presentatie over de spiritualiteit van Augustinus voor leerlingen uit 5VWO van het Van Lodenstein College in Amersfoort. Daarnaast hield Marie Madeleine Maas osa in Leuven een lezing over de geschiedenis van de congregatie en het moderne spiritueel denken binnen het augustijns leven. In samenwerking met Felicia Dekkers van Beeldzin werd een retraiteweekend georganiseerd voor mensen tussen de dertig en 45. En tenslotte was er onze vrijwilligersdag: een goede gelegenheid om bij te praten. We hadden workshops georganiseerd waarin vrijwilligers met elkaars werk kennis konden maken en ondertussen werd er ook een gerecht klaargemaakt, een viering voorbereid en in de tuin gewerkt. Een vruchtbare dag! (MM)

De tekst van de lezing van Marie Madeleine Maas is te lezen via www.casella.nl > nieuws > publicaties.

Fotograaf op de koffie

Sportfotograaf Remko Kool maakte tijdens de Tour de France van 2015 in Utrecht een foto van twee zusters, die zich ontfermden over de overgebleven gele zonnebrilletjes. De renners waren toen al ver buiten de stad. De foto viel in de prijzen als sfeerfoto van de Tour. Tijdens de Tourweek van dit jaar hing hij in het Stads kantoor van Utrecht. Remko kreeg hem ingelijst aangeboden en wilde hem graag aan ons geven. Na een gezellig kopje koffie gingen de aanwezige zusters met hem op de foto in de binnentuin. De foto heeft een mooi plekje in huis gekregen. (ANB)

Over schooltassen en bomen planten

Evelien, geassocieerd lid van Casella, heeft ruim een jaar gewerkt in de Filipijnen en daar twee tyfoons meegemaakt. Afgelegen dorpen bleven verstoken van iedere vorm van hulp. Op de motor ging ze, met een collega, die dorpen bezoeken. De schade was enorm. Er was behoefte aan alles. Aanleiding voor de zusters in Utrecht om actie te voeren. Evelien liet ons na het overmaken van het geld het volgende weten: 'De dorpshal werd vrij gemaakt. Toen alle families er waren, begon het feest. We hadden voor dertig kinderen schooltassen, schoolspullen, toiletpulletjes en slippers. En we konden zaaigoed geven. Een geweldige dag; zoveel dankbaarheid en vrolijkheid.'

In het klooster in Someren werd een actie gehouden voor het project 'Plant a tree' voor herbebossing in Togo. De opbrengst was geweldig. Wat kun je beter doen op je oude dag dan bomen planten voor een volgende generatie! Iedereen kan ook zelf een boom planten, kijk hiervoor op www.treeoflife.love. (ANB)

Actueel

De werkgroep Taizé Monnikenberg, gefaciliteerd door Casella, verzorgt één dezer dagen een Taizéviering voor mensen van alle leeftijden. Bijzonder, want normaalgesproken is de maandelijkse Taizéontmoeting alleen voor bezoekers tot 35 jaar. Deze uitzondering wordt gemaakt in het kader van de feestelijkheden die in Hilversum georganiseerd worden, ter gelegenheid van zeshonderd jaar kerk in Hilversum. De Taizéviering voor alle leeftijden vindt plaats op de sterfdag van Augustinus en we zullen aan onze kerkvader denken vanwege zijn uitspraak: Zingen is dubbel bidden! En laat die sterfdag dit jaar nu samenvallen met het verschijnen van deze eerste vernieuwde Stad Gods...

Paul Delcour en Annet van Tol, vrienden van de augustinessen, zijn vaak te gast bij Casella. Ze hebben het hele afscheid van de zusters van Hilversum gefilmd. Ze vinden onze geschiedenis zo boeiend dat er een vervolg komt; dit keer wordt het leven in Casella in beeld gebracht. We houden u op de hoogte! (MM)

*Belijdenissen
van een architect*

In gesprek met Hans Götz

Chris van Wieren en Lieke Weima

Foto: Taco van der Eb

Aan de hand van citaten van Augustinus gaat Stad Gods het gesprek aan met mensen uit de kring rondom de zusters. We vragen daarbij om een reactie op de citaten. Het resultaat is meer een gesprek dan een interview, een gesprek zelfs dat een persoonlijke belijdenis mag worden. Deze eerste keer: architect Hans Götz, de ontwerper van Casella.

We bezoeken hem op een zomeravond in Leiden. Met zijn architectenbureau GVBarchitecten houdt hij zich het liefst bezig met monumentale en historische gebouwen, omdat oude gebouwen voor hem een bijzondere schoonheid uitstralen. Voor Casella ontwierp hij een nieuw klooster: nieuwbouw voor de zusters, verbouw voor de twee naastgelegen rijksmonumenten, waarbij de oude boerderij met schuur werden getransformeerd tot gastenhuis en gebedsruimte.

‘Ik heb de simpele ambitie om mooie dingen te maken waar anderen plezier van hebben’, vertelt Hans Götz als we bij hem aan tafel zitten. ‘De zusters hadden van meet af aan het idee: wij gaan in die boerderij’, zegt hij lachend en hij wijst op een plattegrond van Casella. ‘Daar moest echt de *mindset* even helemaal om, want met

wat zij allemaal wilden, pasten ze nooit in die boerderij. Het mooie is dat zij toen de draai konden maken en zeiden: misschien komt dat wel juist goed uit. Wij vinden de boerderij het mooist, dus in feite gunnen we nu onze gasten het beste.’

‘Bij het bouwen van Casella ging het vooral om grotere gedachtes, zoals gastvrijheid en spiritualiteit. Ik probeer me dan dienstbaar op te stellen door mee te leven met de dromen van de opdrachtgever, en door te kijken naar wat het gebouw en de omgeving vragen. Ik heb me toen ook verdiept in Augustinus, en zijn soberheid spreekt me aan. Of neem zijn visie op gemeenschappelijk bezit. Hoe mooi zou het zijn als ik iets voor iemand ontwerp en in ruil daarvoor brood krijg? Is niet alles van iedereen? Soms geeft bezit meer zorgen dan lusten.’

Citaat 1:

Veel te laat heb ik jou lief gekregen

Voor Hans is het niet gauw te laat: ‘Wat mij opvalt als je over Augustinus leest, is dat hij een half leven nodig heeft gehad om die wijsheid allemaal te vergaren, zou dat niet voor iedereen gelden? Vroeger was mijn wereldbeeld gewoon kleiner, dan ben je ook wat egoïstischer. Iedereen

heeft wel mensen die hem inspireren, of die een kleine wijsheid brengen, die achteraf misschien veel groter blijkt dan je in eerste instantie dacht. Een pastoor waarvoor ik ooit werkte, liet me bijvoorbeeld zien hoe hij omgaat met andere mensen, met conflicten en gebeurtenissen. Hij zette me aan het denken. Als ik nu in een ingewikkelde situatie beland, denk ik daaraan terug, en dan kan ik zijn lessen gebruiken.’

Citaat 2:

Niets is het waard wanhopig over te zijn

‘Dit past ook wel bij waar ik het zojuist over had: een kleine wijsheid die misschien een iets grotere wijsheid blijkt te zijn. De gedachte dat alles de betekenis heeft die je er zelf aan geeft, is heel praktisch. Als het even minder gaat, dan stel ik mezelf de vraag: geef ik niet teveel betekenis aan die ruzie of dat voorval? Dat betekent niet dat je alles weg-relatieveert, maar wel dat het een kunst is om alles op waarde te schatten. En net zoals wij dingen mooi of lelijk kunnen vinden, kunnen we ook een mening hebben over dingen die gebeuren. Er is natuurlijk die dooddoener dat over smaak niet te twisten valt, maar daar valt prima over te twisten! En dat geldt ook voor betekenisgeving. Je kunt het met elkaar hebben over wat er gebeurt, zodat de waarde ervan in een juister perspectief komt te staan.’

Citaat 3: **Wij zijn de tijden, de tijden zijn wat wij ervan maken**

‘Dit is natuurlijk heel waar, dit is de zogeheten cirkel van invloed!* Je moet bij jezelf beginnen, bij de omgeving waar je invloed op hebt. Je kunt een heleboel doen in die omgeving, allemaal kleine dingen. Het lijkt niet altijd vanzelfsprekend dat je elkaar helpt, dat je klaar staat voor anderen. Maar het kan zo eenvoudig zijn. Laatst liep ik over straat en ik zag een vrouw met pech midden op een druk kruispunt staan. Niemand reageerde, vreemd hè? Ik heb haar auto naar de kant geduwd en haar gerustgesteld. Het is echt niet abnormaal of eng als je iemand helpt die in nood is.’

‘Je kunt behoorlijk negatief of cynisch worden door alle ellendige berichten in de wereld, maar ik wil toch geloven in de goede bedoelingen van mensen. Net als in mijn werk probeer ik dienstbaar te zijn, want alle kleine beetjes helpen. Dat zou je naïef kunnen noemen, maar zoals je bent en wat je uitstraalt naar anderen toe, daarmee begint je invloed al. En dat is belangrijk.’

** Stephen Covey, een Amerikaans organisatiepsycholoog, introduceerde deze term. Zaken waar we ons druk over maken, maar waar we geen invloed op hebben, vallen in de Circle of Concern (Cirkel van Betrokkenheid). Hierbinnen ligt de Circle of Influence (Cirkel van Invloed). Hier kunnen we wel iets veranderen aan de dingen.*

Groeten van

Evelien

Het is een hete zomerdag op de Filipijnen als ik een mail krijg met instructies voor mijn nieuwe column. Het zweet druppelt over mijn rug, ventilatoren draaien maximaal en collega Manding rinkelt het belletje voor de lunch. ‘Lien, kain! Eten!’ Nederland voelt nog zo ver weg. Tussen de palmbomen loop ik over de compound naar de eetzaal van kantoor.

Een aantal weken later schrijf ik dit stukje aan mijn Nederlandse keukentafel. De zon schijnt, onder mijn nagels zit aarde van het werken in de tuin. Het lijkt bijna of ik nooit ben weggeweest. Maar de overgang is groot. Veertien maanden woonde ik in het arme kustplaatsje Baler. Vlak voor mijn afscheid bracht ik met collega’s nog rehabilitatiemateriaal naar een door tyfoons getroffen inheemse gemeenschap. Op mijn vertrekdag kwam er net een einde aan een stroomuitval van een etmaal en was er in mijn straat al een week geen stromend water. Nu ben ik terug in deze economie van overvloed. Het is zoeken naar hoe me te verhouden tot alles wat hier is en recht te doen aan waar ik was.

Met gemengde gevoelens stapte ik vorige maand het vliegtuig in. Ik verliet een land, maar wil nog lang geen afscheid nemen van dit werk. Deze periode voelt als tussentijd. Ik denk aan de woorden in mijn uitzending bij Casella destijds: ‘Je reis is al lang geleden begonnen. Stap voor stap ben je gekomen tot waar je geleid wordt. Waar niet jij meer de zaken leidt, maar je een diep verlangen volgt. Dat verlangen plan je niet, het dringt zich op. Geef je er ruimte aan, dan wordt het sterker.’ Sterker is het geworden. En in mij klinkt zacht maar helder de roep om dat te blijven volgen.

Evelien Meijs is geassocieerd lid van Casella.

Voor Mensen met een Missie werkte zij op de Filipijnen.

Kapel op de Mozesberg, waar Mozes de tien beloften ontvangen heeft.

foto: Sharron McClellan (cc)

Zou God werkelijk op aarde kunnen wonen? Zelfs de hoogste hemel kan u niet bevatten, laat staan dit huis, dat ik voor u heb gebouwd (1 Koningen 8,27)

Erik Borgman

Christenen hebben zich altijd opgevat als 'vreemdelingen en ballingen' (Hebreeën 11,13 en 1 Petrus 2,11). Zij hebben op aarde geen blijvende stad, maar zijn op zoek naar de stad van de toekomst (Hebreeën 13,14). De eerste generaties mannen en vrouwen die - zoals het Tweede Vaticans Concilie het uitdrukte - 'Christus in grotere vrijheid wensten te volgen en van meer nabij wensten na te volgen', stichtten dan ook geen kloosters zoals wij die kennen. Ze trokken in navolging van Jezus de woestijn in.

De woestijn gold als het tegendeel van de stad en de menselijke beschaving. Beschaving betekent afleiding, maar in de woestijn is het weinige wat er is, ten volle aanwezig. Daar werd men geconfronteerd met verleidingen en kwade geesten, maar ontmoette men ook de God die in Jezus de demonen verslagen had. De Bijbelse profeten spreken over de tijd dat Israël in de woestijn verbleef als over een tijd van ontbering, maar ook over de wittebroodsweken in de relatie van het volk met God. Van hieruit kunnen ze de verbanning van het volk uit het beloofde land zien als aan-

kondiging van nieuwe bruidsdagen. In deze lijn zochten de woestijnvaders en -moeders de confrontatie met wat mensen bedreigt en daarin de nabijheid van God die het mogelijk maakt deze bedreiging te weerstaan.

In het donker

Dat God overal is, is een catechismus-waarheid. De formulering is echter misleidend. Beter zou het zijn te zeggen dat God *nergens niet is*. Maar God is ook nergens helemaal *wel*. 'Zou God werkelijk op aarde wonen?', vraagt koning Salomo zich retorisch af, als onder zijn leiding de eerste tempel voltooid is. 'Zelfs de hemel en de hemel der hemelen kunnen u niet bevatten!' (1 Koningen 8,27). De God die de hemel gemaakt heeft kan niet in door mensenhanden gemaakte tempels wonen (Handelingen 17,24).

'De Ene heeft besloten in het donker te wonen', zegt koning Salomo (1 Koningen 8,12). Het donker: het verborgene, de plaatsen waar we in eerste instantie niet geneigd zouden zijn inspiratie te zoeken. God woont nergens, zou je kunnen zeg-

gen, en daarom hebben degenen die hem met grotere intensiteit zoeken en dicht bij hem wilden zijn, ook steeds de neiging nergens te wonen en nergens thuis te zijn. De eerste kloosters werden in Europa ver buiten de bewoonde wereld gebouwd. Ironisch genoeg werd door de arbeid van de monniken de plaats waar ze neerstreken na een tijd nu juist wel bewoonbaar. Ze dijkten land in, ontgonnen woeste grond en legden moerassen droog. Dat trok andere bewoners aan. Om opnieuw de woestijn te vinden om God te ontmoeten, moesten zij zelf niet zelden verder trekken.

Periferie

Paus Franciscus spoort de Godzoekers van vandaag aan naar de periferie te gaan. Hij doelt op de randen van de samenleving, de woonplaats van degenen die niet in tel zijn, niet worden gezien, niet van waarde worden gevonden, actief worden buitengesloten, overgelaten aan de vuilnishoop van de geschiedenis. Jezus maakt volgens de paus duidelijk dat God met name in hun nabijheid te vinden is. 'Wat jullie voor de minsten van mijn zusters en broeders gedaan hebben, dat hebben jullie aan mij gedaan', zegt de koning in de parabel

God woont nergens, zou je kunnen zeggen.

van het laatste oordeel (Matteüs 25,40). Wie zich in het gezelschap begeeft van degenen die niet gezien worden, is met Christus verborgen in God (Kolossenzen 3,3).

'God woont waar mensen hem binnenlaten', wordt gezegd in een chassidisch Joods verhaal. Maar misschien moeten we in de lijn van de Bijbelse geschriften wel zeggen dat God vooral woont waar mensen hem *niet* binnenlaten: waar verwaarlozing en onverschilligheid heersen. God woont om zo te zeggen in de Godverlatenheid. Wie de Godverlatenheid binnengaat om God te ontmoeten, kan voor de Godverlatene een teken worden van Gods aanwezigheid. God vinden in Godverlatenheid: dat is misschien wel bij uitstek de actuele opdracht van het religieuze leven.

Zing!

Lieke Weima

Ik weet niet altijd wat mij drijft.
Ik kan wekenlang lopen rennen van
deadline naar deadline en de leegtes
die dan nog overblijven, vullen met
allerlei klusjes - tot iets of iemand mij
stopt.

Soms word ik gestopt door een lied.
Als ik zing, zijn de woorden en de
klanken door een ander bedacht.
Ze zijn niet van mij. Soms staan ze
ver van me af en kan ik ze lastig over
mijn lippen krijgen, maar soms ook
raken ze ineens iets - een gedachte,
een verlangen - dat al van mij was.
Ik had de juiste woorden en de juiste
toon nog niet, maar nu krijg ik die
zomaar aangereikt. Ik weet weer wat
mij drijft. En blijkbaar ben ik niet de
enige met dit verlangen: het bestond
al vóór mij. Ik zing met anderen.
Ik herken me in hen, in de zoekers en
zieners - en al zingend ben ik dat zelf,
zijn wij dat geworden, samen.

1. Dit huis is een huis waar de deur o-pen-staat,
waar zoe-kers en zie-ners, ge - nood of ge - ko - men,
hun har-ten ver-war-men, van toe-komst gaan dro-men,
waar-in wat hen drijft tot her-ken-ning gaat ko-men,
de vonk van de Geest in hun bin-nen-ste slaat.

*Dit huis is een huis waar de deur open staat,
waar zoekers en zieners, genood of gekomen,
hun harten verwarmen, van toekomst gaan dromen,
waarin wat hen drijft tot herkenning gaat komen,
de vonk van de Geest in hun binnenste slaat.*

Tekst: Margryt Poortstra

Muziek: Tom Löwenthal

Uit: Zangen voor Zoeken en Zien,
Amsterdam, Nieuw Lied Fonds
(www.nieuwliedfonds.nl)

ZinneBeeld

naaktheid

doodstil
naakt
koud en zwart
alleen gelaten

kapotgeschoten
de huizen
van mijn dromen
mijn vrede
mijn hoop
in puin
de wegen
naar mijn bestemming
weggevaagd
de liefde

plotseling
klanken, tonen
van boven
luid gezang
van vogels
van engelen
mijn stilte verbrekend
roepend
van vrede en liefde
warmte brengend

omgeven
gedragen
midden in de naaktheid
van mijn bestaan

Francisca Postma

Beeld (detail):
Lux Buurman,
'Franciscus, hier en nu'

Mijmeringen bij Augustinus

Foto: Edward Aghina, glas-in-loodraam in het Klooster van Geffen. Zie kerkramen.nl, een initiatief van J. Klink en Museum voor Vlakglas- en Emaillekunst Ravenstein

Doe de dingen met aandacht

Martijn Schrama osa

In het bidvertrek mag niemand iets anders gaan doen dan waarvoor het bestemd is en waaraan het zijn naam ontleent. (Regel van Augustinus)

Zoals Augustinus aankijkt tegen het gebruik van de plaats waar gebeden wordt, dat was vóór die tijd nog ongewoon. Het is een nieuwe visie. Die ruimte mag men alleen gebruiken om er te bidden. Hij pakt het fors aan, door de leden van zijn gemeenschap te verbieden op de bidplaats iets anders te doen. Het valt op dat Augustinus de speciale bestemming niet alleen omschrijft, maar nog eens onderstreept door op de naam te wijzen waarmee de plaats wordt aangeduid: oratorium, bidplaats.

De woestijnvaders kenden zo'n oratorium nog niet. Zij reciteerden hun gemeenschappelijke getijden in een ruimte die tevens dienst deed als werk- en opslagplaats. Er lag bijvoorbeeld een voorraad biezen, nodig voor het vlechten van manden. Zo waarschuwt Pachomius in zijn Regel dat, wanneer de gemeenschap er 's nachts

samenkomt om te bidden, men goed moet uitkijken waar men loopt om te voorkomen dat de biezen kapot getrapt worden.

Niet alles door elkaar

In ons dagelijks leven vinden wij het gewoon dat we verschillende handelingen tegelijkertijd verrichten. Daarom kan zo'n eenvoudige richtlijn over het beperkt gebruik van een ruimte verwondering wekken, misschien wel irritatie. Juist vanwege onze efficiency blijken we opnieuw te moeten leren met slechts één ding tegelijk bezig te zijn. Wanneer je verschillende acties tegelijk verricht, kunnen er immers ongelukken gebeuren. Denk aan iemand die op de fiets zit en tegelijk sms'jes stuurt. Of je zit in de auto, de ene hand aan het stuur, in de andere een mobieltje.

Plaatsen voorbehouden aan speciale handelingen doet me denken aan de kartuizers. Iedere kartuizer woont in een afzonderlijk huisje en onderhoudt een eigen tuintje. In het woonvertrek staat een bed, een bidstoel en een tafel. Daar gebruikt hij ook de maaltijd. Aan de tafel wordt zowel gegeten als gelezen, maar beide niet

tegelijk. Dat gaat bij mij 's morgens wel anders: het ontbijt en de letters van de krant worden tegelijk geconsumeerd.

Aandacht en respect

Dingen doe je met aandacht om daarmee ook dicht bij jezelf te blijven. Twee dingen tegelijk doen leidt je aandacht af. Ook door stil te zijn kun je je aandacht vasthouden. Eindeloos praten of je voortdurend laten bezighouden lijkt op een vluchtpoging, weg van jezelf. Dat geldt al voor de gewone, dagelijkse verrichtingen, maar evenzeer voor het bidden. Ook bidden, het gesprek tussen God en jou, vraagt om aandacht en respect. Als iemand tegen je praat zonder je aan te kijken, ervaar je dat als ongeleefd. Respect in het spreken met God toont tevens het respect dat je voor jezelf hebt. Misschien ben je verstrooid geraakt en wil je weer in jezelf tot eenheid komen. Als je de dingen teveel door elkaar laat lopen, gaat dat niet lukken.

De verhalen uitbeelden van mensen die ooit hier op aarde een...

...geïllustreerd door mij
...te lezen krijgen in de vorm van een beeldverhaal...

Hoi! Ik ben Nazrina, een illustrator die passie heeft voor...

AUGUSTINUS

Ik geloof dat niets ons zoveel kan helpen met de toekomst als...

KENNIS
...van geschiedenis.

De komende maanden zullen jullie op deze plek het verhaal van...

En daarom voel ik mij nu...

Ik wens jullie alvast veel leesplezier!

Papoea vandaag

Stad Gods zet elk jaar één project in de schijnwerper. Dit jaar de Villanovascholen van pater Tromp in Indonesië. Blijft u bijdragen zoals altijd? We zetten de teller nu symbolisch op nul - en met ingang van het komende nummer houden we u op de hoogte van wat we ontvangen hebben. Helpt u pater Tromp? Dan helpt u ons helpen!

Met vriendelijke groet, zusters augustinessen van Sint-Monica.

Stelt u zich eens voor dat Nederland bewoond zou worden door Belgen, Denen, Fransen - en dat er nog maar 85.000 Nederlanders zouden zijn op de zeventien miljoen inwoners die we hebben. Dat is de verhouding waar de Papoea dagelijks in leven. Hun land is overstroomd door werkzoekende Indonesiërs van andere eilanden. Het is dan ook heel bijzonder dat onze twee middelbare scholen voor tachtig procent uit autochtone Papoea-leerlingen bestaan. Onze scholen, die beide Villanova heten, staan in Manokwari, op West Papoea in Indonesië en worden

geleid door augustijnen. Van de driehonderd leerlingen leven er tweehonderd intern, omdat zij in het diepe binnenland wonen en anders dagen zouden moeten lopen of varen om op school te komen. Door de internaten komen kinderen uit alle windstreken bij elkaar, waardoor de groepsvorming en het zoeken naar een gemeenschappelijke Papoease identiteit vorm kan krijgen. Zo kunnen we via deze scholen proberen de eigenheid van het Papoeavolk te bewaren.

U als lezer van Stad Gods helpt ons hier al jaren bij en voor deze kinderen en hun families zet u zo de deur open naar een betere toekomst. Dankuwel voor uw hulp en... hou vol! Dat doen wij ook.

Ton Tromp osa

Rectificatie Op bladzijde 138 van het juli/augustusnummer van Stad Gods wordt gesproken over het COA als gebruiker van de grote zaal aan de Waterstraat in Utrecht. Dit moet zijn: New Dutch Connections. Zie www.newdutchconnections.nl

Op de koffie met Tom Wevers

Evelien Plaisier

Foto: Roelant Meijer

Op zijn vaste stek bij de receptie aan de Waterstraat doet Tom rustig zijn verhaal, terwijl er af en toe een zuster langskomt om een vraag te stellen, een grapje te maken, of om te kijken of er genoeg thee en koekjes is. Precies de sfeer van het receptiewerk dat Tom doet.

‘Wat ik hier tegenkom is niet het uitzonderlijke, maar het dagelijks leven van het klooster: leveranciers voor de keuken, iemand met een vraag, een regiotaxi die zich meldt, vrijwilligers, bezoekers en zusters die binnenkomen en weggaan. De normale dingen. En juist dat waardeert ik. Enerverende gebeurtenissen zijn zo nu en dan leuk, maar je wordt er wel moe van. De manier van leven hier houdt je 365 dagen per jaar vol. De zusters hebben een rust over zich. De spiritualiteit hangt in de gangen.’

24 ‘Alles wordt met zorg en aandacht gedaan; gebed en praktisch werk gaan hand in hand. Dat vind ik inspirerend. Geloven is geen evenement waar ik af en toe naar toe ga, maar mijn gewone, dagelijkse leven.’

